

Ettevõtlusministri 5. veebruari 2016. a määruse nr 12 „Tugiteenus- ja arenduskeskuse investeringu toetuse andmise tingimused ja kord“ muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Määruse eelnõu on koostatud perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 14 alusel.

Käesoleva määrusega täidetakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ (edaspidi *rakenduskava*) prioriteetse suuna „Kasvuvõimeline ettevõtlus ja seda toetav teadus- ja arendustegevus“ meetme „Ettevõtja arenguplaani toetusmeede ettevõtete arendus- ja eksporditegevustele kaasaitamiseks ning juhtimisvõimekuse tõstmiseks“ (edaspidi *meede*) eesmärgi.

Meetme tegevustega panustatakse Euroopa Parlamendi ning Nõukogu määruse (EL) 1301/2013, mis käsitleb Ühtekuuluvusfondi, artikli 5 punktides 1 ja 3 nimetatud valdkondlike eesmärkide, milleks on teaduse, tehnoloogilise arendustegevuse ja innovatsiooni edendamine ning väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate konkurentsivõime suurendamine, täitmise. Eelnõu panustab järgmistesse rakenduskava tulemus- ja väljundnäitajatesse:

Tabel 1. Rakenduskava tulemusnäitajad

Näitaja	Ühik	Andmeallikas	Mõõtmisagedus
Müügitulu uuest või oluliselt muudetud tootest või teenusest	%	Eesti Statistikaamet	Kord kahe aasta jooksul

Tabel 2. Rakenduskava väljundnäitajad

Näitaja	Mõõtühik	Andmeallikas	Mõõtmisagedus
Abi saavate ettevõtjate arv (kokku)	ettevõtja	rakendusüksus	kord aastas
Toetatud ettevõtjad, mis on tutvustanud ettevõtja jaoks uut toodet või teenust	ettevõtja	rakendusüksus	kord aastas

Eelnõu on suunatud meetme tegevuse „Arengevajaduste välja selgitamine ja ettevõtete arendustegevused“ eesmärkide täitmiseks, kavandatavad muudatused on suunatud toetuse sihtgrupi suurendamiseks, panustades seeläbi rakenduskava tulemus- ning väljundnäitajate saavutamisse.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu koostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna nõunik Martti Kalvik (e-post: martti.kalvik@mkm.ee, telefon: 625 6464) ja Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse valdkonnajuht Maria Värton (e-post: maria.vartton@eas.ee, telefon 627 9367). Eelnõu juriidilise ekspertiisi teostasid Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi välisvahendite osakonna struktuurivahendite õiguse ekspert Eve Kislov (e-post: eve.kislov@mkm.ee, telefon: 625 6467). Seletuskirja koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi majandusarengu osakonna nõunik Martti Kalvik (e-post: martti.kalvik@mkm.ee, telefon: 625 6464).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb üheksast punktist.

Eelnõu punktiga 1 täpsustatakse määruse § 1 lõike 3 punktis viidet Euroopa Komisjoni määruse (EL) nr 651/2014 üldise grupierandi määruse (EL) muutmise määrusele (EL) 2017/1084. Muudatusega lisatakse määrusesse vastav viide muudetud komisjoni määrusele (EL) 2017/1084 (ELT L 156, 20.06.2017, lk 1–18) (edaspidi *üldine grupierandi määrus*).

Eelnõu punktiga 2 muudetakse määruse § 2 lõikes 6 kehtestatud tingimusi toetuse andmise tulemusena loodavate töökohtade arvu ning keskmise brutokuupalga suuruse osas, mida vähendatakse vastavalt viiele töötajale ning 1,25 kordsele brutokuupalgale.

Tänased ootused, et väliskapitalil tööstusettevõtte loob Eestis ilma varasema kohaliku teadus- ja arendustegevuse kogemusega 20 arendusvaldkonna töökohta on osutunud liiga optimistlikeks. Seda kinnitab Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse (edaspidi *rakendusüksus*) kogemus ja suhtlus ettevõtjatega. Ettevõtjate fookus on eelkõige suunatud digitaliseerimisele ja automatiseerimisele, seda ka tugiteenuste puhul ning see on toonud kaasa ka tööjõu vajaduse vähenemise. Seepärast alandatakse loodavate töökohtade nõuet. Samuti ettevõtjad on näidanud huvi just väiksema töötajate arvuga tugiteenus- ja arenduskeskuste loomise vastu.

Väliskapitalil tööstusettevõtete arenduskeskusi tuleb stimuleerida ning seda tehes arvestada ootuste osas realistlike proportsioonidega. 200 töötajaga tööstusettevõtte Eestis vajab pigem 5-10 liikmelist arendusmeeskonda. 100 töötajaga tööstusettevõtte vajab 3-5 liikmelist arendusmeeskonda. Kui sellised arendus-meeskonnad on end tõestanud globaalse peakontori ees väärtusahela tipus oleva tegevusega, siis on võimalik selle tulemusel investeringuid kasvatada ja tegevust laiendada.

Eesti palgataseme kiire kasvu tõttu viimastel aastatel alandatakse nõutavat palgataset võrreldes maakonna keskmisega. Palk peab olema 25% kõrgem kui tegutsemiskoha maakonna keskmine palk.

Eelnõu punktiga 3 muudetakse määruse § 4 punktides 1 – 3 toodud termineid, millega võimaldatakse toetust taotleda Eesti äriregistrisse kantud välismaa äriühingu filiaalil.

Eelnõu punktiga 4 muudetakse määruse § 7 lõike 4 punktiga 3 kehtestatud töötajate koolitamisega seotud lähetuskulude abikõlblikust. Muutunud üldise grupierandi määruse alusel on muutunud koolitusabi puudutav punkt. Varasemalt oli lubatud üksnes puudega töötaja (koolitaja) majutuskulude hüvitamine, nüüd on võimalik kõikide koolitatute ja koolitajate reisi ja majutuskulude hüvitamine

Eelnõu punktiga 5 muudetakse ning ühtlustatakse määruse § 9 lõikega 3 kehtestatud koolitusabi andmisel toetuse osakaal kuni 50%-ni abikõlblikest kuludest. Nimetatud muudatuse võimaldas samuti üldise grupierandi määruse muudatus.

Eelnõu punktiga 6 muudetakse määruse § 10 lõike 1 sõnastust, mis võrreldes varasemaga võimaldab taotlejale taotleda uut toetust pärast sama määruse alusel toetatud projekti lõppemist. Nimetatud muudatus soodustab ettevõtjate tegevuse laienemist Eestis ning seda vajadusel etapiti.

Eelnõu punktiga 7 muudetakse määruse § 11 lõikes 1 kehtestatud nõuet, millega peab taotleja konsolideeritud käive olema taotluse esitamisele vahetult eelneval majandusaastal vähemalt 100 miljonit eurot ning alandatakse eelnimetatud käibe määr 25 miljonile eurole.

Toetus on praegu suunatud eelkõige suuremate kontsernide tugiteenuste ja arendus-keskuste Eestisse toomisele Eestis juba toimiva üksuse juurde või ka päris uue üksusena. Samas on suuremat huvi näidanud pigem lähiriikide keskmise suurusega ettevõtted, kelle kontserni konsolideeritud käive ei ulatu 100 miljoni euroni.

Eelnimetatud nõude alandamine muudab toetuse kättesaadavaks ka Eesti ettevõtetele, kellel on majandustegevus kahes välisriigis ning käive vähemalt 25 miljonit eurot. Selle tulemusena suureneb toetuse sihtgrupp hinnanguliselt 190 ettevõtte võrra.

2016. a müügitulu alusel on Eesti ettevõtteid:

- 100+ miljonit eurot – kokku 42 ettevõtet;
- 50 kuni 100 miljonit eurot – kokku 80 ettevõtet;
- 25 kuni 50 miljonit eurot – kokku 192 ettevõtet.
- Üle 25 miljoni euro müügituluga ettevõtteid kokku 314.

Eelnõu punktiga 8 tunnistatakse kehtetuks § 11 lõike 2 punkt 4, mis on koosmõjus eelnõu punktiga 5, võimaldades taotleda toetust täiendavalt pärast esimese projekti lõppu.

Eelnõu punktiga 9 täpsustatakse määruses § 24 lõike 1 punktiga 11 kehtestatud toetuse rahastamisest teavitamise kohustusi, teavitamise tuleb lisada ka informatsioon rakendusüksuse kohta.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu aluseks on struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused (taotluste menetlemise määrus, ühendmäärus). Eelnõu on kooskõlas järgmiste Euroopa Liidu määrustega:

1. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted ühisesse strateegilisse raamistikku kuuluvate fondide – Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi – kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013);

2. Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006 (ELT L 347, 20.12.2013);

3. Euroopa Komisjoni määrus (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1–8).

4. Määruse mõjud

Eelnõuga kavandatavad muudatused aitavad kaasata Eestisse suuremas mahus välisotseinvesteeringuid, mis on üheks võimaluseks kõrgemat lisandväärtust pakkuva majanduseni jõudmiseks. Eestisse on juba olulisel määral laekunud välisinvesteeringuid, millega on kaasnenud oskuse, tehnoloogia ja ärimudelite ülekandumine Eesti ettevõtlusse ning seeläbi on tehtud investeeringud omanud suurt mõju Eesti majandusele. Eelnõu määrusena jõustumine suurendab välisriigi ettevõtja arv ning motivatsiooni rajada Eestisse kontsernile tugiteenust või arendustegevust osutavaid ettevõtjaid, mis aitab Eesti välisosaluslega ettevõtjal väärtusahelas tõusta ja selle kaudu paremat majandustulemust saavutada.

Määruse mõju läbivatele teemadele

- 1) Keskkonnahoid ja kliima – meetme raames on üheks eelistuseks, kui projekti tegevus kuulub nutika spetsialiseerumise kasvualade hulka. Nutika spetsialiseerumise kasvualaga seotud toode, teenus ja tehnoloogia aitavad kaasa ressursitõhususe suurenemisele.
- 2) Võrdsed võimalused – käesoleva määrusega on toetuse taotlemine avatud kõigile ettevõtjatele, kes vastavad määruses toodud tingimustele.
- 3) Infoühiskond – info- ja kommunikatsioonitehnoloogia valdkonda kuuluva ettevõtja arenduskeskuse arendatud uued IT-lahendused loovad võimaluse tehnoloogia kasutuselevõtuks teises majandusvaldkonnas, nagu töötlev tööstus ja meditsiin. Sealjuures kasvab nii IKT-sektori lisandväärtus kui ka uuenduslikkus. Sellest tulenevalt saab väita, et mõju antud läbivale teemale on otsene.
- 4) Regionaalareng – antud meetme raames on toetuse taotlemine avatud kõigile ettevõtjatele olenemata regionaalsest paiknemisest. Meetme toetuse piirmäärade seadmisel on lähtutud vajadusest suunata loodavat tugiteenus- ja arenduskeskust ka Tallinna linnapiirkonnast välja ning seetõttu on kehtestatud erinevad toetuse piirmäärad Tallinna linnapiirkonnas asuvale ning väljaspool nimetatud piirkonda asuvale tugiteenus- ja arenduskeskusele. Tagamaks regioonide ühtlasemat arengut on taotlusele esitatavates nõuetes välja toodud maakonnapõhise Eesti keskmise brutokuupalga nõue, mis on taotlejale lisastiimuliks Tallinna linnapiirkonnast välja jääva asukoha kaalumiseks.
- 5) Riigivalitsemine – käesoleva toetusega ei suurene avaliku sektori püsikulud. Toetatakse jätkusuutlikke ettevõtteid, kes suudavad ennast majandada iseseisvalt ilma täiendava avaliku sektori toetuseta.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Käesoleva määruse rakendamiseks ei kaasne otseseid kulusid riigieelarvele.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati koostöölastamiseks Rahandusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, Keskkonnaministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ning Haridus- ja Teadusministeeriumile eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Eelnõu koostöölastati märkusteta.

Lisaks esitati toetusskeemi eelnõu arvavamuse avaldamiseks „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2014–2020“ prioriteetsete suundade 4 ja 5 majanduse valdkondlikule komisjonile. Eelnõud toetati esitatud kujul.

Rene Tammist
ettevõtlus- ja infotehnoloogiaminister